

Det folketingsudvalg, hvortil grundlovsforslaget henvistes, stillede imidlertid forslag om, at tilføjelsen skulle udelades. I udvalgets betænkning anførtes følgende som begrundelse herfor:

„Ordene „indhente tilslutning hertil“ kan efter flertallets opfattelse muligt forstås således, at der herved er givet en art endelig hjemmel for bevillingens afholdelse. Det foreslås derfor, at bestemmelsen udgår, uden at man dog herved ønsker at ændre den i en årrække gældende praksis, at en minister kan indhente finansudvalgets tilslutning til at afholde en udgift på forventet efterbevilning.“ (RT 1938-39, Tillæg B. sp. 268).

Ved betænkningens forelæggelse i tinget udtalte udvalgets ordfører (Hartvig Frisch) sig i overensstemmelse hermed, idet han bl. a. anførte:

„Man vil finde det rigtigst, at det fastholdes som det afgørende for al dansk bevillingsskik, at det er rigsdagen, der giver bevillingen, den endelige hjemmel er rigsdagens hjemmel, og man har derfor ment, at stykket ikke skulle indsættes, — idet det eventuelt kunne misforstås, som om der nu i grundloven var fæstnet den praksis, at der kunne gives en endelig bevillingshjemmel af finansudvalget.“ (Folketingets Forhandlinger 1938-39, sp. 2981).

Det fremgår klart heraf, at man ikke ønskede at tage afstand fra den herskende praksis. Men man ønskede at fastholde, at finansudvalgets beføjelse var begrænset og ikke kunne fortrænge den samlede rigsdags bevillingsret. Forholdet måtte med andre ord ikke opfattes, som om rigsdagens bevillingsret var delegeret til finansudvalget. Denne principielle opfattelse er fastholdt siden. Spørgsmålet omtales ikke i den betænkning, der i 1953 blev afgivet af forfatningskommissionen af 1946, omend det utvivlsomt har været drøftet i kommissionen. Den praksis, der efter grundloven af 1953 følges med hensyn til tillægsbevillingslovens affattelse, afspejler imidlertid klart den samme opfattelse. Samtykke fra finansudvalget fritager ikke for bevillingens optagelse på tillægsbevillingslov, og dette fastholdes, selv efter at et stort antal reguleringer af bevillingsposter nu ikke længere optages, således som omtalt i afsnit III. Samtykket gives jo også stadig som en

godkendelse af udgiftens afholdelse „på forventet efterbevilning“.

Ved bedømmelsen af den forfatningsretlige betydning, der bør tillægges den omhandlede praksis, må det således fastholdes, at formelt er bevilling ved bevillingslov stadig en nødvendighed. Imidlertid er den minister, som har opnået finansudvalgets samtykke, i en ganske anden stilling end den minister, der ikke har det.

Det siges undertiden, at ministeren sikrer sig parlamentarisk dækning ved finansudvalgets samtykke (således betænkning af 26. april 1955 fra udvalgets vedrørende tillægsbevillingslovsforslagets behandling og finansudvalgets arbejdsform, FT 1954-55, Tillæg B. sp. 685-87). Det drejer sig imidlertid ikke blot om parlamentarisk dækning. Det er utvivlsomt nu den almindelige opfattelse, at ministeren handler fuldt ud retmæssigt ved at afholde en udgift, som finansudvalget har godkendt. Selv om en forskydning af partistillingen skulle gøre det muligt senere at søge ministeren draget til ansvar, vil der ikke kunne pålægges ham noget retligt ansvar for udgiftsafholdelsen. Han er i enhver henseende stillet, som om han havde fået den endelige bevilling. (Har han søgt at vildlede finansudvalget, kan han naturligvis drages til ansvar herfor, men det kan han også, efter at den endelige formelle bevilling er givet).

Sammenlignet med den sædvane, som havde fæstnet sig allerede før 1914, har adgangen til at opnå finansudvalgets samtykke medført en vis udvidelse af ministrenes adgang til at afholde udgifter på forventet efterbevilning. Løsningen af nye opgaver — ikke mindst bygge- og anlægsvirksomhed, men også anden virksomhed — som ikke er af påtrængende karakter, og som en minister derfor ikke før 1914 kunne iværksætte på forventet tillægsbevilling, kan nu uden bevillingsmæssig hindring af nogen art tages op med finansudvalgets samtykke, selv om en afventning af ordinær bevilling på finansloven ville være praktisk mulig. Endvidere ligger det i forholdets natur, at kravet om, at udgiften skulle være et rimeligt og naturligt led i fornuftig statsforvaltning, ikke kan fastholdes. Finansudvalget kan godkende en udgift til selv et nok så usædvanligt formål.